

דעם רבינ'ס

עוּכט

בלק תשפ"א
גליון 48

דער ריינער קוואל

אײערע קינדער זאלט איר מודיע זיין
וואס דא האט זיך גיטאן (שיהר"ן ר"ט)

א גוטן שבת פאר אלע לעכטיגע קינדער.

ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה

מיר קענען דאס נישט אריינעמען אין אונזער מח, די טייערזקייט און גרויסקייט דערפון.

בלעם זאגט: "הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב" טייטש דער תרגום יונתן אז כלל ישראל רעכענען זיך נישט מיט די גוים, זיי גייען נישט נאך די גוישע מאדעס די גוישע שפילערייען און אלע סארטן איבערגעטרעבענע נאשערייען, טייערע קליידער און לוקסוס־דיגע מעבל א.א.וו. די גוים לעבן נאר איינמאל אויף די וועלט מוזן זיי גלייך זיך אויפכאפן אויף יעדע נייע טעכנאלאגיע און תאזות וואס שווימען פסדר ארויף ווי שוואמען נאך א רעגן, ווייל דאס איז זייער גאנצער חיות.

אבער אידישע קינדער לעבן מיט גאר אן אנדערן תכלית זיי לעבן א פשוטע לעבן און קויפן נאר וואס מען מוז פדי צו קענען מיט דעם דינען דעם באשעפער. וויאזוי קען מען טאקע צוקומען צו דעם? זאגט רבי נתן "הן עם לבדד ישכון" די אידן זענען א הייליג פאלק זיי געוואוינען זיך צו צו מאכן התבודדות אזוי ווי דער פסוק זאגט "לך עמי בא בהר ריה וסגר דלתיה" (ישעיהו כו, ט) זיי באהאלטן זיך אונטער דעם באשעפער'ס פליגלען אזוי ווי ס'שטייט אין תהלים "כי אתה ה' מחסית עלין שמת מעונך (תהלים צא, ט) זאגט דוד המלך פארן באשעפער: "גאט ברוך הוא די ביסט מיין וואוינארט מיין שטוב, מיין פארזיכערונג, איד לעבן נאר פאר דיר". איד דארף נאר וואס עס פעלט אויס צו קענען דינעם דעם באשעפער מיט א שמחה און ישוב הדרך."

בלעם האט זיך געוואונטשן "תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמותי", הלואי וואלט איד זוכה געווען צו גיין אין דעם וועג, זיך שטארקן יעדן טאג און אויסגיסן דאס הארץ פארן אויבערשטן מיט שטארקע רצונות און קיינמאל נישט אפלאזן דאס רצון און גלוסטענישן צום

געלויבט השם יתברך אז עס איז שוין אריבער א יאר צייט וואס קומט ארויס בעז"ה וועכענטליך "דעם רבינ'ס ליכט" און מאכט ליכטיג די יונגע הערצעלעך ארום דער וועלט. אילו פינע מלא שירה פים קענען מיר נישט גענוג דאנקן דעם אויבערשטן פאר אלע חסדים און טובות וואס ער האט געמאכט מיט אונז ביז איצט, עד הנה עזרוננו ער האט אונז געהאלפן ביז אהער, בעטן מיר ער זאל אונז ווייטער העלפן צושפרייטן דעם רבינ'ס דעת ביז עס וועט מקים ווערן "אור חדש על ציון תאיר".

מיר שטייען אין פרשת בלק, לאמיר זען וואס בלק האט געוואלט טון פאר די אידישע קינדער. חו"ל זאגן "מברכותיו של אותו רשע אנו למדים מה היה בלבו - פון זיינע ברכות קענען מיר לערנען וואס ער האט געהאט אין זיין הארץ אונז צו שעלסטן". איינע פון די ברכות פון בלעם איז געווען, "מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל", טייטש רבי נתן אזוי: "ווער קען ציילן און אפשאצן דאס טייערזקייט און הייליגקייט פון יעדע טריט ווען מען טרעט אויף די ערד, גייענדיג אין בית המדרש אדער אין חדר, וואס פון די אלע טריט ווערט אויבן אין הימל תקוננים און עס איז דא למעלה פון דעם א געוואלדיגע נחת רוח".

עס איז נאך נישט באשאפן געווארן דער קאמפיוטער וואס קען אפציילן און אויסרעכענען די טייערזקייט און שפעטעם פון יעדן טריט און טריט וואס מען גייט אויף דער ערד צו טון א הייליגע זאך, ווי למשל ארויסטראגן די מיסט ווען טאטע-מאמע בעטן, גיין איינקויפן לכבוד שבת, ווען א אינגל טוט אן זיין טעשעלע צו גיין אין חדר, אפילו נאר פון די טריט גייענדיג אויפן וועג נאך פארן אנקומען אין חדר, ווערן פון די אלע טריט אפגעטון גאר גרויסע תקוננים וואס

וילדע ווינטן האבן געבאלאָן אין פּוילישע שטעט אין יענע צייט, א קורצע תקופה פאר די שואה, די השקלה וואס איז געקומען פון דייטשלאנד האט שוין אפגעמאכט א שרעקליכן חורבן, פיל פיל אידישע קינדער זענען געפאלן פון אידישן וועג, צודערצו זענען אויך אויפגעשטאנען די ציוניסטן שר"י וואס האבן מיט זייערע קרומע געדאנקען פארשילפט און א שיעור פון דעם יוגנט, אויך די קאמוניסטישע רעיונות האבן זיך דעמאלס געדרייט, אסאך מענטשן זענען געווארן אפגעקויפט מיטן נייעם פלאן פון די רוסישע בירגער, צו מאכן אלעמען גלייך ארעם און רייך (וואס האט זיך שפעטער מיט ארן אויסגעלאזט מיט א גרויסן בודעם...) אין פוילן אליין האבן די אידן זייער שטארק געליטן פון זייערע גוי'שע שכנים וועלכע זענען געווען שרעקליכע אנטסעמטן און האבן נאר געזוכט ווי אזוי צו רודפן און פייניגן די אידן, די יוגע בחורים אין פוילן האבן זיך געדרייט פאדרייט און צוטומלט, נישט האבנדיג קיין קלארע וועג, פון אלע זייטן האבן געלאנגצט נייע רעיונות, און די פשוטע תמימות'דיגע אידישקייט האט זיך קוים געהערט.

אין דער מבול איז אויפגעשטאנען ר' שמחה בארנשטיין הי"ד, ער האט גענומען דעם פען אין די האנט, און האט אראפגעשריבן די הייליגע לויטערע השקפה פון רבי'ן פאר'ן יונגן דור, מיט זיין שיינעם לשון און קלארע שפראך האט ער אראפגעלייגט מאמרים פון השקפה און חנוך אין די אידישע בלעטער אין יענע תקופה, ר' שמחה ז"ל האט געוואוסט אז אפילו נאר איין דבור פון רבי'ן איז א רפואה און ישועה, פאר דעם מצב פונעם דור.

שמחה איז געבוירן געווארן אין פוילן י"ד ניסן תרס"ג צו זיין טאטן ר' איסר חנוך און זיין מאמע פייגא ע"ה, וועלכע זענען געווען פשוט'ע ערליכע אידן, וויפיל מיר ווייסן אז ער האט געהאט א ברודער משה חיים הי"ד און צוויי שוועסטערס אסתר און זלאתע.

זיין טאטע האט געפירט א געווענליך וואס פון דעם האט ער מפרנס געווען די שטוב, שמחה איז געווען א גוט הארציגער נאך פון אלס קינד צודערצו האט ער אויך געהאט א גוטע קאפ אין לערנען, זיינע קינדער'ישע יארן האט ער געלערנט ביי א מלמד, אזוי ווי עס איז געווען איינגעפירט אין יענע צייט, שפעטער איז ליידער געווען איינגעפירט ביי אסאך אידישע שטיבער צו שיקן די בחורים אויך לערנען אין די גימנאזיע פון די ציוניסטן, וועלכע האבן אויסגעצאלט די אויסגעצייכנטע תלמידים די שכר למוד פארן לערנען.

דער טאטע האט געוואלט אריינשיקן שמחה אין די גימנאזיע צו לערנען שפראך, ער איז שוין אפילו אריבער די ערשטע בחינה מיט גרויס הצלחה, דער מלמד פון שמחה האט אבער די זאך זייער זייער געבאדערט, ער האט געזארגט פאר דער וואוילער אינגל, ער זאל ח"ו נישט אראפפארן פון אידישן וועג, וואס איז ליידער געשען מיט רוב קינדער וועלכע זענען דארט געגאנגען לערנען, ווען ער האט אנגעטראפן שמחה האט ער צוגערעדט צו זיין הארץ: **אויב ווילסטו הערן א גוטע עצה, גיי נישט צו די גימנאזיע, גיי נאר צו א מקום תורה, הער מיר צו פאר צום דערפיל דווארט, צו די ישיבה פון דער גאון ר' מאיר בן פלוצקי, און לערן תורה ביי אים.**

דער יונגער שמחה האט אנגענומען די עצה פון זיין רבי'ן, און איז געפארן צו די ישיבה אין דווארט, דארט האט ער אסאך געשטיגן אין תורה און ידאת שמים, ער האט שטארק ליב געהאט צו ליינען און האט אסאך מעין געווען

מיין אפעה'ס

איך וויל אייך פארציילן א מעשה

איינמאל איז געווען א חלוקת הפרסים ביי אוינער תלמוד תורה. ביי אינו איז די סדר אז אפילו ווער ס'איז כמעט נישט קיין חתן קען באקומען א תעודה, אבער איך האב נאך געהאלטן גאר ווייט איך זאל קענען באקומען א תעודה, האב איך געזאגט שטילער הייט א תפלה צום הייליגן באשעפער אז אין נכות פון הייליגן רבי'ן - וואס איך לערן אין א חדר וואס ווערט גערופן אויך ויין נאמען - זאל איך אויך קענען באקומען א תעודה.

דער רבי האט שוין אנגעהויבן טיילן תעודות און אינמיטן באקום איך אויך א תעודה, אין נכות פון די תפלה וואס איך האב נישט געשפארט.

גדלי'

ביי אינו אין חדר האט מען זיך גערישט אויף גאר אן אינטערסאנטע נסיעה, וואס קומט פאר איין מאל אין יאר, אלע קינדער גרייטן זיך שוין אויף די נסיעה מיט גרויס שפאנגן.

אבער איך בין נישט געווען אזוי רואיג, ווייל איך האב באקומען א געשווילעכטס אויף מיין פוס, עס איז מיר נישט געווען מעגליך מיט אזא פוס צו פארן, האב איך גענומען די געוואלדיגע עצה וואס דער הייליגער רבי האט אויפגעלערנט, און איך האב מתפלל געווען אדער זאל די געשווילעכטס זיך אויסהיילן, אדער זאל זיך די נסיעה אפשטופן ווי שפעטער.

די נסיעה האט געדארפט פארקומען אנהייב וואך, איך האב זיך אזוי ארומגעדרייט אין חדר מיט די זאקן, מיט סורים אויף די נאגל, ווען מען האט אויפגעזען געווען אז די נסיעה האט זיך אפגעשטופט אויף א וואך ווייל עס איז נישט געווען גענוג באסעס אויף דעם טאג.

מיין פוס האט זיך טאקע אויסגעהיילט ביז סוף וואך אזוי אז איך האב געקענט מיטהאלטן מיט די נסיעה, און באקומען פרישע כוחות פארן קומענדיגן זמן

אליעזר

אין ספרי מוסר און חסידות, אזוי ארום איז ער אויך אנגעקומען צו דעם רבי'נס ספרים וואס מען האט שוין אין יענע צייט געקענט געפינען אין פוילן, די ספרים האבן אויפגעלויבטן זיינע אויגן, נייע וועגן זענען אנטפלעקט געווארן פאר אים, ער האט אסאך געלערנט אין זיי, און פלעגט אפט אריינקומען אין ברוסל'ער קלויז אין לאדזש וואס מען פלעגט עס רופן מיט שפאס, "די קלויז פון די טויטע חסידים" (ווייל זיי האבן א רבי וואס לעבט שוין נישט היינט).

מיט די צייט איז שמחה אריבער געגאנגען לערנען אין ישיבת "הלכה כפחמיני" אין אוסטרווא, דארט האט ער זיך פעסט אוועק געשטעלט מיט'ן דעת פון רבי'ן מיט די ליכטיגע שיעורים וואס ער האט געהערט פון ר' אברהם צחק ווייסזאנד, ר' צחק ברייטער, און נאך.

ר' שמחה האט אויסגענוצט זיינע גוטע כשרונות, און ער האט אסאך געשריבן די געדאנקען פון רבי'ן אין פארשידענע סארט צייטונגען וועלכע זענען ערשינען אין יענע צייטן, אויך פאר אנ"ש האט ער ארויסגעגעבן א קונטרס "אור זורח" וואס ווער עס האט געהאט א חידוש אין די תורות פון רבי'ן האט דאס געשיקט צו ר' שמחה און ער האט מיט זיין קלארע שריפט אלעס אפגעשריבן און מפרסם געווען צווישן אנ"ש אין פוילן. פון אלע עקן פון פוילן האט מען אים אריבער געשיקט חידושי תורה, אזוי אויך פון אומאן און ארץ ישראל האט מען אריבערגעשיקט חידושים צו ארויסדרוקן אין דעם קונטרס "אור זורח".

ר' שמחה האט אויך געהאט א חוש הנגינה און האט געקענט שפילן אויף עטליכע פלים, ער האט ארויסגעגעבן שיינע נגונים און האט אויך גערעדט דרשות פארן יוגנט אין פוילן, זיינע דיבורים זענען געווען פאר זיי ווי א קאלט גלאז וואסער פאר א דארשטיגן, די לידער און מאמרים וואס ער געשריבן האט ער אויסגעניצט צו אריינברענגען די לויטערע אמונה אין באשעפער - וואס האט זייער געפעלט - פארן יוגנט דור.

בחינה אויף ספורי מעשיות די דריטע מעשה מעשה פון חигר (1)

צו ענטפערן די בחינות און אריינגיין אינעם גורל,
02-5-3333-72
646-518-1095
צו הערן די געווינער צו דרוק נומער 4

אויפן 24 שטונדן טאג און נאכט
02-5-3333-72
646-518-1095
צו הערן די געווינער צו דרוק נומער 4

אויפן 24 שטונדן טאג און נאכט

דער ריינער קוואל
אויסגיין יעדן טאג דאס הארץ פארן אויבערשטן, מיט שטארקע רצונות און כסופים.

בלעם האט געוואלט חזק מאכן פון די הייליגע עבודה קאלט

און שוואך מאכן די אידישע קינדערלעך פדי זיי צו דערווייטערן פון באשעפער, אבער דער אויבערשטער מיט זיין גרויס רחמנות האט איבערגעדרייט זיינע קללות צו ברכות אויף אזוי ווייט אז בלעם אליין האט געמוזט מודה זיין ווי טייער און חשוב זענען די אידישע קינדערלעך מיט זייערע הייליגע עבודות ביים אויבערשטן (ליקו"ה ברכת השחר ה' פ"ו).

דער אויבערשטער זאל העלפן אז אזוי ווי יענע צייט איז געווארן איבערגעדרייט אלע קללות צו ברכות זאל היינט אויך ווערן איבערגעדרייט אלע גזרות און דינים צו ברכות און ישועות און דער חדיש זאל נתהפך ווערן לששון ולשמחה אמן.

- א. וואס האט דער חכם געלאזט צוזאה פאר זיינע קינדער?**
- צו פלאנצן פריכט
  - צו אקערן פעלדער
  - צו אנטרונקען בייער
- ב. וואס האט דער חזיר יא געקענט?**
- גיין
  - שטיין
  - לויפן
- ג. פון וואו האט דער זון געהאט פרינסה?**
- ער האט באקומען פון גבאי צדקה
  - ער האט נישט געהאט וואס צו עסן
  - די ברודער האבן אים געגעבן
- ד. פון וואו האט ער געהאט געלד צו טון משא ומתן?**
- פון וואס ס'איז אים איבערגעבליבן פון זיין פרינסה
  - די ברודער האבן אים פארבארגט (גילגען)
  - ביידע תשובות זענען ריכטיג
- ה. ער האט זיך מיישב געזען צו פארן קיין?**
- ארטאל
  - לייפציק
  - ברעסלא
  - א בעל עגלה
  - א נאמן
- ו. וועמען האט ער מיטגענומען אויפ'ן וועג?**
- ביידע תשובות זענען ריכטיג
- ז. וואס האט פאסיגט אינמיטן וועג?**
- א גזלן האט זיי באפאלן
  - גזלנים זענען זיי אנגעפאלן
  - די וואגן האט זיך צובראכן
- ח. ווער איז אמטלאזן?**
- דער חזיר און דער נאמן
  - דער נאמן און דער בעל עגלה
  - דער חזיר דער נאמן און דער בעל עגלה
- ט. וואס האבן זיי גראבערעט פון אים?**
- דאס קעסטל און די פערד
  - די פערד און די וואגן
  - דאס קעסטל די פערד און די וואגן
- י. וואס האט ער געזען אנטאגט?**
- סווערעס (טרונקענע ברויט)
  - ער האט נאר געטרונקען

נאר דאס זאלט איר זעהן תמיד צו טאן. אן צו טרענקען ביימער - מיט פיל הצלחה

אויבערשטן, וואלט מיין סוף געווען זייער גוט. יא בלעם'ל האט זיך געבעטן ביים אויבערשטן די אלע ווערטער, ווייל דער אויבערשטער האט אים דאס אריינגעלייגט אין מויל ער זאל דערמיט שטארקן די אידישע קינדער זיי זאל זיין שטארק אין דער ענגן פון התבודדות, זיך

עי קרר התבודדות הוא בליה

בפת השועים סבוי מטרתה העולם הזה
(ליקו"ה קמא ב"ב)